

Czúth Béláné

Négy évtized a katedrán

Egykori és mai tanáraink

Dr. Czúth Béláné tanárnő húsz éven keresztül, 1975–95 között adjunktusi, majd docensi beosztásban történelem szakmetodikát, historiográfiát és társadalomismeretet tanított a Történettudományi Tanszéken. A *Belvedere Meridionale* lapban hagyományává vált a tanszék volt és jelenlegi tanárainak bemutatása. E sorozatunk keretében beszélgettünk Czúth Béláné tanárnővel.

Belvedere Meridionale: – *Kedves Tanárnő, hol teltek diákévei?*

Czúth Béláné: – Az alapfokú – elemi, polgári – iskolák elvégzése után a bajai tanítóképzőben tanultam, itt érettségiztem 1951-ben. A tanítóképzőben eltöltött évek meghatározták további utamat. A Szegedi Tudományegyetem – ma JATE – Bölcsészkarára jelentkeztem. A középiskolai években a történelem és a magyar voltak a kedvenc tárgyait. Mire a felvételiig eljutottam már csak egyszakos képzés volt az egyetemen, tehát választanom kellett. Ez végül is nem okozott nehézséget, mert a történelem mindig is közelebb állt hozzám. Amikor tanítani kezdtem az egyszakos diplomám kevésnek bizonyult – történelmet heti két órában tanítottunk –, ezért levelezőn elvégeztem a magyar nyelv és irodalom szakot is.

B. M.: – *Hogyan alakult az egyetem elvégzése után a pályafutása?*

Cz. B.: – Nagyon jó hírű intézményben kezdtem tanítani, a hódmezővásárhelyi Bethlen Gábor Gimnáziumban. Egy év után azonban átkértem magam Szegedre. Gyermeket vártam, a férjem Szegeden tanított, egyszerűbb volt itt állást vállalni, mint naponta ingázni. Szegeden általános iskolai állást ajánlottak fel. Úgy gondoltam, hogy nem az a fontos, hogy hol, hanem az, hogy hogyan tanítok, elfogadtam az állást. Ráadásul anyagilag sem jártam rosszul, mert fizetést a végzettség után kaptuk.

B. M.: – *Melyik iskolában tanított?*

Cz. B.: – A Gera Sándor Általános Iskolában hét évet tanítottam, majd átkerültem Újszegedre az ún. Csikós iskolába. Ennek „hivatalos” neve akkor Rózsa Ferenc sugárúti Általános Iskola volt, ma Fő fasori Általános Iskola. Közben magyar-történelem szakfelügyelő lettem, átkerültem a Bé-

ke utcai Általános Iskolába. A szakfelügyelőnek ebben az időben egyazon helyen, ott kellett tanítaniuk.

B. M.: – *Mi volt a lényege a szakfelügyelői munkának?*

Cz. B.: – A szakfelügyelő kifejezés nem fedi igazán azt a feladatkört, amit normális szakfelügyelő ellát. Nem a felügyelet volt ennek a lényege, hanem az hogy segítsük a tanárok munkáját. Gyakorlatilag a szakfelügyelő munkáját tapasztalat közvetítésnek lehet mondani, a másoknál látott jó eljárások, megoldások tanácsok formájában való közvetítése volt a feladat. Persze azt is le kellett írnia a szakfelügyelőnek, hogy az adott tanár milyen szinten tanít. Tudomásul kell venni, hogy vannak jeles tanárok és elégséges tanárok is. A gyerekeknek nem mindegy, hogy milyen felkészültségű tanár tanítja őket. A felkészültség alatt a szakmai tudást és a metódus ismeretét értem. Úgy gondolom, hogy az emberséges hang és a segítő szándék normális kapcsolatot alakított ki a tanárok és a szakfelügyelők között. Volt olyan ember, aki a felügyeletet felügyeletnek tekintette, volt olyan aki a segítő szándék megnyilvánulásaként fogta fel. A Béke utcai Általános Iskolában működött a Szegedi Pedagógus Továbbképző Kabinet, ahol továbbképzési felügyelő, majd kabinetvezető-helyettes voltam. Ebben a munkakörben tanári továbbképzések szervezése volt a feladatom.

B. M.: – *Hogyan került a főiskolára?*

Cz. B.: – Két éve dolgoztam a Kabinetben, amikor megszűnt. Ekkor hívtott először Nagy István tanszékvezető főiskolai tanár – szakmetodikusnak. Az elődöm akkor még dolgozott, szeretett volna még tanítani. Úgy gondoltam én tudok várni. A Kabinet megszűnése után választhattam két lehetőség között. Az egyik akkor induló iskola igazgatói állását vállalhattam volna el. A másik lehetőséget pedig az volt, hogy a Szeged Megyei Városi Tanács Művelődésügyi Osztályán az általános iskolai ügyek előadójaként dolgozzam. Az utóbbit választottam. Ennek oka az volt, hogy ezt az állást bármikor ott hagyhatom, ha ismét hívnak a főiskolára. Hogy hiába való nem volt az biztos, de ott azért nagyon aktaembernek éreztem magam. Ami

Egykori és mai tanáraink

kapcsolatot jelentett az oktatás gyakorlati részével, az az volt, hogy ki tudtam harcolni – két osztályban – a történelem további tanítását. Két éve dolgoztam a Művelődési Osztályon, amikor Huszka László Tanár Úr nyugdíjba ment. Újra hívtak szakmetodikusnak, ekkor fogadtam el az állást.

B. M.: – *A Tanárnő nagy tapasztalatokkal rendelkezett.*

Cz. B.: – Igen. Miután hét évig szakfelügyelő voltam, történe-

lemből és magyarból, a magam tapasztalatán kívül, amit gyakorló pedagógusként szereztem – egy gimnáziumi és tizenkilenc általános iskolai év volt mögöttem – más kollégák tapasztalatai is birtokomba kerültek. Ezért úgy gondoltam, hogy ezeket a tapasztalatokat hasznosítani tudom a szakmetodika oktatásában. Ez heti két óra metodikai gyakorlatot jelentett.

B. M.: – *Ha jól tudom más tárgyakat is tanított...*

Cz. B.: – Így igaz. A metodikán kívül még historiográfiát is tanítottam a negyedéveseknek. Ez fél-éves tárgy volt, amelynek keretében a történetírás történetét a kezdetektől a XX. századig kellett tanítanom. Annyi szabadságom volt, hogy amelyik történetírói iskolát, történetírói fontosnak, meghatározónak tartottam, azt tanítottam részletesebben. Társadalomismeretet is tanítottam, ez a tárgy magában foglalta az állampolgári, jogi, közigazgatási, közgazdasági ismereteket alapfokon. Ezt a stúdiumot nem választottam, hanem új tárgyként akkor vezették be, amikor én már egy éve a főiskolán dolgoztam. Mivel ehhez hasonló tárgyat én már az általános iskolában állampolgári ismeretek címmel is tanítottam, „ajándékba” kaptam ezt a stúdiumot. Nagyon nem tiltakoztam ez ellen, oka az volt, hogy úgy gondoltam az élet tanítómestere a történelem akkor lesz, ha a gyerekek olyan ismereteket sajátíthatnak el, amelyek biztosítják számukra a mindennapi életben való eligazodást.

B. M.: – *Megfelelőnek tartja a főiskola gyakorlati képzését?*

Cz. B.: – A negyedéves tanárjelöltek már rendelkeznek annyi szakmai, pedagógiai, pszichológiai tudással, hogy kiállhassanak a szakvezető irányításával egy osztály elé. A negyedéves tanítási gyakorlat tulajdonképpen inasév. Ahhoz, hogy igazán jól

oktathasson, senki nem mentheti fel a tanárt az alól, hogy legalább egyszer végig ne tanítsa az általános iskolai tananyagot. Ez szükséges ahhoz, hogy szakmailag lássa, hogy honnan kell eljutni hova. Azt is tapasztalnia kell, hogy sajátos módszeres eljárásokat kell alkalmaznia a tíz-tizenéves gyerekeknél. A negyedéves tanítási gyakorlat időtartamát nem tartom elegendőnek ahhoz, hogy nyugodtan kiálljanak a jelöltek a gyerekek elé,

de elegendőnek tartom ahhoz, hogy ha az inasévet valaki komolyan veszi, és az alapokat megszerzi, tovább tudja magát képezni.

B. M.: – *A Tanárnő tudományos munkát a szakmetodika területén végzett?*

Cz. Z.: – Igen. Lektoráltam általános és középiszkolai történelem tankönyveket, munkafüzeteket, történelemtanítás-metodikai főiskolai jegyzeteket, egyéb történelemtanítás-metodikai főiskolai jegyzeteket, egyéb történelemtanítási segédleteket. Történelemtanítási segédleteket magam is készítettem. Tanácsadói minőségben végzős – történelem szakos – főiskolai tanárjelöltek szakmetodikai témájú szakmetodikai témájú szakdolgozati munkáit irányítottam. Ezenkívül előadásokat tartottam – tanári továbbképzés keretében – különböző városokban, országos és nemzetközi történelemtanítás-metodikai fórumokon. Például 1972-ben a Szófiában megtartott nemzetközi történelemtanítás-metodikai konferencián. 1980-ban a XV. Történész Világkongresszuson, Bukarestben, a magyar delegáció tagjaként voltam jelen.

B. M.: – *Milyen tudományos közéleti tevékenységet végzett?*

Cz. B.: – Titkári teendőket láttam el – több mint tizenöt éven keresztül – a Magyar Történelmi Társulat Szegedi és Csongrád megyei Csoportjában. Egy ciklus időtartamra a Magyar Történelmi Társulat – országos – Tanári Tagozatának egyik elnökhelyetteseként dolgoztam.

B. M.: – *Kedves Tanárnő, köszönöm, hogy időt szakított a beszélgetésre, további sikeres munkát, jó pihenést, jó egészséget kívánok!*

Hóbe Judit